

ХАЛЪМГ ҮНН

Советск Союзин Коммунистическ партин Халъмг танъгъчин болн Элст балгъсна комитетсин куч-кблсчирин депутатирин Танъгъчин болн балгъсна Советсин газет

№ 88 (2921)

1957 дж. сентябрин 18

Үннь 29 денг

Алдр Октябрин 40-ч өөниг уктдж

Намрар газр хагъллгъиг чинртэгъяр кехяр зүтгджәцхәнә

Намрар газр хагъллгъиг цагтнь, сән чинртэгъяр келгън — тәрәнә ургъц икдүллгәнә агротехническ керг-төр болджана. Намрин хагълц — газрт ус хоршадж, тәрәнә ургъцд хорлтан халдадг өвс, хорха уурулдж, газрт кергтә әмтә хамгиг әмлүлдж, тәрәнә ургъциг 2-3 холван икдүлх эв-аргъ өгнә. Хагсу ганъгта зүн-дмн үзгт бәәрлдг Халъмг танъгъчин газр-усна бәәдлд, тнь, сән чинртэгъяр намрар хагълц келгън нег улү орм эзджәнә. Юнъгад гихлә, тәрәнә газр нургълдж үлд ундг цасна усар идәлгднә, зуна цагт болхла хур-чиг багъ болна. Тегәд хаврин цуг тәрәнә намрар, өбдән чинртэгъяр газр хагълдж белдлгън — селәнә эдл-ахун кдләнчирин эрки төрнә болдг.

Ниднин джил Мало-Дербетовск МТС 21 миңгън 69 га газр намрар хагълдж хаврин тәрәнә белдлә. Намрар хагълсн газрар тәргдсн хаврин тәрәнә ургъцнь йирин йилгъән ик болдгнь ода кенд чиги медгдджәнә. Тер учрар, бидн намрар газр хагъллгънд ик гидг чинр өгч кдлджәвдн.

Сентябрь сарин 5-д 15 миңгън гектар хагълх зурагъас 8 миңгън 600 гектар газр хагълдв, эс-гидж цуг зуран 57 процентнь. Намрар газр хагъллгъна кдлмшиг "Путь к коммунизму" гидг колхозин 5-ч бригад сәәнәр кедж йовна. Эн бригад (бригадирнь ур Соколов) 1260 гектар газр хагълд, зурагъан 63 процент күцәнә бәәнә.

Тракторн бригадмуд болн механизатормуд хоорнд социалистическ дөрлдән өргәр

делгрлж йовна. Соколовин бригадин трактор болгънд дундлад 252 гектар газр хагълдв; 1350 гектар газр хагълсн Чертковин бригадин нег трактор болгънд 225 гектар газр хагълдв. Трактористнр В. К. Павлов, А. Е. Коновалов, И. В. Перекрестов, И. И. Фролов ахта кдлмшин цагтан 6 гектар газр хагълхин ормд 8-9-д гектар хагълд, кдлмшин улгүр үзүлдж йов-цхана.

МТС-н дирекц болн эклц партийин организац намрар газр хагъллгънд кедж йовх дөрлдәнә йовуд хәләгъәд, нүрүлгчд өггддг Улан тугиг ур Соколовин бригадг өвг. Бригадин коллектив 300 арслнь мбн-гәр мбрәлгдв.

"Путь к коммунизму" гидг колхозд кдлдж йовх 3-ч номертә тракторн бригад, Ильичин нертә колхозд кдлджәх 11-ч тракторн бригад газр хагъллгъна зурагъан уданар күцәдж йовна. Эн хойр бригад тус-тусган 2000-2300 гектар газр хагълх зөвтә, хагълсн газрнь болхла 820-980 гектар газрас давад уга. Тим сул кдлмшин учринь — бригадир-мүд үүрмүд Мунтаев болн Ефентьев эврә бригадстан күч-кблснә диг-дара сулдхснә учр болджана.

Мана МТС намрар газр хагълдж белдлгънә зурагъан цагтнь, үзмджтә сәәнәр күцәх эв-аргъта. Цуг механизатор-муд трактор болгънд икар газр хагълдж, Алдр Октябрин 40-ч өбнд сән белг белдхәр зүткджәцхәнә.

Н. И. КИЧАПОВ,
Мало-Дербетовск МТС-н
ах агроном.

Колхозин шунлтта улс

Новосибирск облестин Ку-пинск районд "Животновод" гидг колхоз бәәнә. Эн колхоз — района хамгин ик гисн эдл-аху.

Колхоз эврә электростанцта, электротеемтә, малин, гахан, хбнә, шовуна фермин нег кектә хашаста. Мал асрлгъна кдлмш нургълдж машигъяр кегднә. Колхозин эдл-ахун өслтлә хамдан колхозин кдл-мшт дурта, дамштта дамг улс бас өсәд йовна.

Колхозин ах хбч Альджиев Дордж үзмджтә сәәнәр кдлсн төләдән, хойр дакдж Цугсоюзин селәнә эдл-ахун гәәхүлд орлцла. Ода эн күн наснь күцәд, пенсд гарв.

Терүнә хбн хбч болдж Азылов Джимба орла. Эн хбч хә хәләлгънә дамшттар татг боль чиги, хбчин кдл-мшт оньг-седклән тәвдж кдл-ләд, ахр цагин эргид бас нег сән хбчин нер зүүв. Азылов Джимба бийнх хәләлдж йовх 100 хдн болгънас 130 хургъ авб.

Эмиг боли эмншрсн газр хагълдж эдлгънд шунлтта кевәр орлцсидан Б. Араниев, Вера Андреева ахта медаль-сар ачлгдв.

Колхозинкуд кдлмштән түрүн нүурт йовх улсаси ул-гүр авч, социдөрлдәнә тугиг улм өбдән өргдж, Алдр Октябрин 40 джилни өбнд сән белг белдхәр гүджджәцхәнә.

К. САНГАДЖИЕВ.

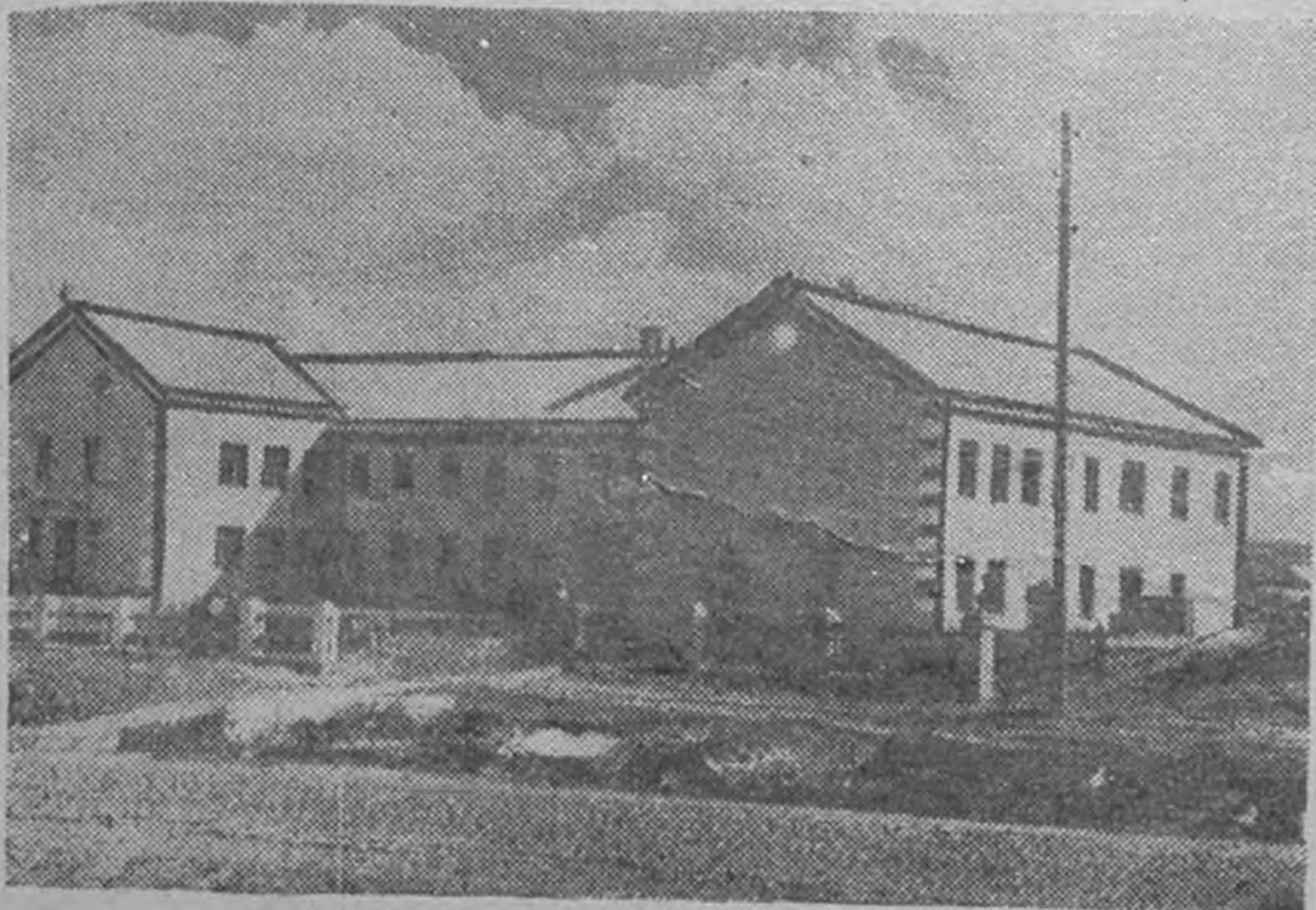
Үлгүр үзүлджәцхәнә

Кзыл - Ордынск областин Аральск района "Бугунь" гидг загъсна салгт загъс хуралгънд кдлджәх Иванова Шура зурагъан сяр болгън 169 процент күргдж күцәнә, Эрднпева Галә — 154 процент, бондарь Сюндюпов Борис — 160 — 170 процент, плотовой цехин гардач Нохачкиев Бадм — 180 процент күргдж күцәнә. Загъс давсл-лгъна цехин ахлач Бадмаев Николай даалгъвран 190 процент күцәнә. Эдн мбн-гәр мбрәлгдв.

Эднлә әдл үнн седклән кдлмштән өгч Лиджи-Гаряев Алексей болн Болдырев Алексей зурагъан 200 — 350 процент күргдж кдлджәнә.

Алдр Октябрин 40-ч өбниг темглхәр эдн шин даалгъвр авихав.

ЛАГАЕВ Лиджи.

Элст балгъсна 2-ч номертә дундин школин тосхачир, Алдр Октябринк Социалистическ революциин 40-ч өбнит нертән социалистическ дөрлдән орлцад, школ тосхлгъна кдлмшиг даалгъвтан авен болзларни дуусдж, сентябрин 1-д сургъульчирт айта гилг белг өгцхән.

ЗУРГТ: Элстин 2-ч номертә дундин школин гер. Шараяз Нарна фото.

Үүрмг арсм келгъиг засглхин туск РСФСР-н ДЕЕД СОВЕТИН ПРЕЗИДИУМИН УКАЗ

Үүрмг арсм келгънлә, келхд баахнар олн-әмтнә эдлгдг эд-тавр болн селәнә эдл-ахун эдл-уш хулддж авчкад, онц улс дакад тер тоотан ташр хулддгла, кассин болн эд-тавр-рин чек болн тало, әмти хә-ләлг газрин болн оньгдан предприятисин билетс, дегтр-мүд, нот болн оньгданчи үүрмг тоотиг олз үзхин төлә келглә ноолдаг чанъгъахин төлә РСФСР-н Деед Советин Президиум тогтав:

1. Үүрмг арсм шинки кесн болхлә, эврәннх бәәдләрн болн ик-багъарн РСФСР-н Цааджин бичгин 107 статьяла эс хар-гъхла, гурви сууткас авн 15 суутк күртл бәрәнлә харгъх, эс гидж 500 арслнь күртл ялла харгъх. Терүн деернь, хулддж йовсинь өнъгәр шань-гд орулад авчкхми.

2. Үүрмг арсмн туск маге-риалиг Олна заргъ, ордж ирс-нәс авн, гурви сууткин хоорнд

гем гаргъси күүг милищәс дууддж авад, ганцарн шүүх зөвтә, болв герчир кергтә цагт — тедниг дуудулхми.

Олна заргъин токтавр, үүр-мг арсмас көлтә бәрәнд бәәт-хә гиснх, эс-гидж ял өгтхә гиснх дарунь күцәгдх зөвтә, терүн деерән шиндврн тус-кар дакдж неквр гарх зөв уга.

3. Үүрмг арсм кегъәд бәр-гдсн улсар, дав-зуурин бәрәнә камерт болн түүрмд бәәлгәдж, хар кдлмш келгъхми, бәрәнд бәәсн цагтнь данъгин кдлдж газртнь джалвнх өггдшго.

4. Хойрдад үүрмг арсм ке-хлә, кемр үүлнх бәәдларн болн ик-багъарн РСФСР-н Цааджин бичгин 107 статьяла эс хар-гъхла, тер улс үүллә харгъул-ддж, олна заргъин шиндврәр, нег джил күртл сулдхвраснх хагъцулдж, эс-гидж чиклврн кдлмшт тер болзгар, эс-гидж 2000 арслнь күртл ялла хар-гъулахми.

РСФСР-н Деед Советин Президумин ахлач

М. ТАРАСОВ.

РСФСР-н Деед Советин Президумин сегләтр

И. ЗИМИН.

Москва, 1957 джилни сентябрин 12.

ТӨГӘТӘ „ДТ-20“ ГИДГ ДИЗЕЛН ТРАКТОР

ХАРЬКОВ. „Орджоникидзе“ нертә Харьковск тракторн за-водин коллектив төгәтә шин ди-зельн трактор „ДТ 20“ гидж кедж гаргъв. Тер тракторт тәвси 20 мбрнә чидлтә дизе-льн двигатель „ДТ-14“ гидг тракторин двигательәс 6 мбрнә чидл улү. „ДТ-14“ гидг трак-тор тосхлгънд гаргъсн төмрәр болхла шин тракторт гурвна

кесн нег хувнх багъ орв. Тракторин кдлмшин чалмгнх 40 процентд икдв, горюч ша-талгнх багърв.

„ДТ - 20“ болхла тәрси эрдни-шиниән, нарн-цецгин яснә, шикрин свеклин эрәдин дундагъур механизированн кд-лмш кетхә гидж кегдсми. Дакад болхла садн болн ого-родин кдлмш бас кехми.

Шин гидротехническ тосхлтс западн Казахстанд

УРАЛЬСК. Западн Казах-станд ик гидг усна эдл-ахун кдлмшин тосхлт кегддж йов-на. Олн-олн голмудт плотинс бәргддж, боодг кегдәд, теднәс теегүр каналмуд малтгддж, боодгуд кегддж, усн бәр-гд-жәнә.

зрт ус орулад, 100 миңгъ гар гектар газр услхми.

Хбдннх күцх Урало-Кушум-ск, газрт ус оруллгъна болн услгъна системин олн анынгин негнх — Дунгулюкск гидроузе-лин тосхлтин кдлмш шунм-гъа кевәр кегдджәнә. Тайпак-ск магистральн каналин экл-цднх үзг-үзгәр каналс гарх газрт, ик гидг хотхр малтгдв. Эн каналин 12 дуунаднх газ-рин кдлмш төгсв.

Большой Узень гидг голд, область уга ик Сары-Чага-накск гидроузел гидж, секунд 133 кубометр ус давулдж гаргълг узел эклдж, тосхл-лжана Бас кесг гидроузел-мүд үүнә тосхлгдж, цугъарн нег системд орхми. Тер тоот болхла, сай шаху гектар га-

Каллыгайтниск системин, газрт уз оруллгъна тосхлт төгелж йовна. Их джил 16500 гектар газрт усн орул-гдхми.

РСФСР-н селәнә эдл-ахун Министр И. А. Бенедиктов Халъмг танъгъчд ирв

РСФСР-н селәнә эдл-ахун Министр Иван Александрович Бенедиктов олахн Элстд ирв.

Хар газрт бәәцхәдг малин бәәр бас йовдж хәләв.

И. А. Бенедиктов танъгъчин зәрм колхозмудар болн сов-хозмудар одад, эднә эдл-ахун үүлвринх хәләдж, таньлдв.

И. А. Бенедиктов мал үвл-зүллгънд, тус йилгъл үвләр болн эрт хаврар хб хургъул-лгънд белдлгъяр танъгъчин гардгч кдләнчирт эврәннх сүв-селвгән өгч, күүндвр кев.

Комсомольцнрин болн багъчудин чидләр

Олна малд увлин хот белдлгннг делгү, шунмгъагъар чангъбахми гидж зарлсн сарин эргид мана тангъчин комсомольцнр болн багъчуд күчтә кевәр кәдлмшт орлцв. Сар чилв, кәдлмшин ашнь диглгдв.

Тер кәдлмшин йовудт сәәнәр кәдлхәснь Яшалтинск, Целинн, Западн, Яшукульск болн Приютненск районин комсомольцнр болн багъчуд болдж темдлгдв.

Эн районин комсомольск организац сар зарлгдсн авн ик чинртә тәр күцәхин тәлә, малин увлзнь белдхд, шинәс увлзньгин хаша-хаац гермүд бәрхд күчтә кевәр зүткцхәв.

Яшалтинск района комсомольск организац цаг тудал уга, зарлсн сариг сән дилвртә чиләхин тәлә өвснә белдврт кәдлжәсн звенос, агрегатмуд, бригадмуд хоорнд социалистическ дәрләд делгрүлв. Энүнд цуг багъчудиг шунмгъагъар орлцулв.

Районд малин хот белдлгннд мингъ гар комсомольцнр болн багъчуд орлцв. Эднә чидләр районд белдгдсн: 22520 тонн өвсн, 27400 тонн солом, 22617 тонн силос булгдв, 7652 тонн концентрат белдгдв.

Эн зарлгдсн сард нег үлү шунмгъагъар „Победа“ колхозин комсомольск организац (сегләтрнь үр А. Мозговой) орлцв. Малин хот белдлгннә кәдлмшт эн колхозд 190 кәвүд болн күүкд орлцад, 14916 кубометр өвс болн солом, 2731 тонн силос белдв. Энүнд тасрха сәәнәр кәдлхәснь колхозин чледүд-багъчуд Михайлюк Алексей, Кобылатов Иван, Яромович Иосиф, Бережная Раиса, Чернышев Иван, нань чиги багъчуд. Эн колхозин МТФ-н коллектив-комсомольцнр Яковлева Лидия, Яцкевич Константин, Шилкин Анатолий, Федосин, нань чиги комсомольцнр 1591 кубометр өвс болн солом, 352 тонн силос булдж белдв.

Яшалтинск района багъчудас Целинн районахи чиги үлддлж повхш. Олна малд увлин хот белдлгннг чангъбахми гидж зарлсн сарин замд эн районд багъчудин 36 агрегат кәдлв. Района багъчудин күчәр 21588 тонн өвсн болн 2544 тонн силос булдж белдгдв.

Эн зарлгдсн сариг дилвртә кәдлмштә чиләхин тәләд „Троицкий“ совхозин комсомольск организац күч-кәсән әрүлл уга, кәдлмш кегъяд, комсомольцнр болн багъчуд 3511 тонн өвс, 442 тонн солом болн 536 тонн силос булдж белдв.

Эн кевәр сән үзмджтә кәдлмшәр, зарлсн сариг Западн, Яшукульск болн Приютненск района комсомольцнр болн багъчуд чиләхәв. Малин увлзньгүр белдсн өвсәиннь болн силосиннь иккиннь зәбгәяд буулгъчкв.

Б. АСАНОВ.

ВЛКСМ-н тангъчин оргбюрон инструктор.

Колхозин агитатормудин кәдлмшәс

Элстин эргнд бәәх „Страна Советов“ колхозин эклц партиин организацин агитатормуд Алдр Октябрин 40-ч джилни бәниг тосдж, оln колхозиникуд болн механизатормуд дунд политическ цәәлгврин кәдлмш делгрүлдж, соцдәрләнд тедниг шунмгъагъар орлцулад, колхозин производственн зура күцәлгннд, дилвр теткәлгннд дән-нөкдән күргдж йовихана.

Эклц партиин организац агитатормудин зергләнд, оln дунд цәәлгврин кәдлмш кедж чадх медртә, дәмшлтта улс орулдж, эдн дунд тасрлтан угагъар сургъмджин кәдлмш кенә. Агитатормудиг даранданнь хурагъад, семинар кегъяд, күцәх тодрха тәрмүдинь кедж өгәд, ягъдж кесн сән болхинь олар күүндвр кедж зәвшәлхәнә.

Намрин тәрә тәрлгнн эклхин өмн агитатормудин семинар хурагдсн—агитатормуд күцәх тодрха кәдлмш күүндгдв. Энүнә даруднь бригадсар цәәлгврин кәдлмш зәвәр ясрв. Колхозд хәр гар агитатормуд ода кәдлдж йовна. Эдн дунд сәәнәр даалгвран күцәдж йовихань багъ биш.

КПСС-н член, хойрдгч комплексн бригадин бригадир үр Г. Дзюба, эврәиннь бригадан гарлсн деерән, агитатор болдж кәдлнә. Партиин организацин өг-

сн даалгврин эн килмджтә, шунмгъа кевәр күцәнә. Партиин болн правительствин эрки чинртә шиндврмүдин, мана оln-әмтнә күч-кәснә дилврмүдин, тангъчин малчрин күцврмүдин болн нань-чиги тәрмүдин тускар күүндвр кедән, газет умшдж өгәлгнндән үр Дзюба кәдлмшин хоорнд гардг сул цагиг сәәнәр өлзлдж, колхозникудт болн механизатормудт цәәлгвәр делгү кенә. Одр таслгго гилтә эн индгж кәдлнә. Дакад болхла „боевой листок“ болн соцдәрләнә бюллетень гаргәлгннд бас орлцна.

Оln-дунд политическ цәәлгвәр кеддж, соцдәрләнд делгү болдж йовхин ашднь бригадин кәдлмшт дилвр күцгдсн үзгдджәнә. Бригад 5 хонгин дотр 678 гектар газрт намрин тәрә тәрлж дуусв. Эн мет дөрвдгч комплексн бригадт чиги намрин тәрә тәрлгнн хурдар, 650 гектар газрт тәрлдж дуусгдв.

Колхозин агитатормуд дунд шунмгъа кевәр, партиин организацин даалгвәр күцәдж йовихана гидж үрмүд Т. Гапоп, И. Обшаров, И. Попенко, Мария Попенко, Э. Буваев, В. Коробейникова, В. Урубкина—эдниг бас заах кергтә.

А. ХУЛХАЧИНОВ, КПСС-н балгәсна комитетин инструктор.

Конкурст ирсн шүлгүдәс

Хө өчин дун

Нәри нооста хөбдиг
Нәәгнннь олдж өскнә,
Нутгин оln әмтиг
Нургәлдж торгъар өмскнә-
тә—й!..
Дулан, сарул бәәриг
Дангнн батлдж хәләнә.
Девскр, кевтрин сүүриг
Дарунь цагтнь сольна-
та—й!..
Гүн ухан, аргнн
Газрин идгт тусхана,
Гавь, зудин ирлгнн
Гүджрмг чидләр тосцхана-
та—й!..

Үвл, хаврин тәлиг
Үлүлдж икәр авна,
Үнтә өдрин цолиг
Үзмджтә дилврәр давна-
та—й!..
Усн, өвсн, хотиг
Уурхан-санъ болгъна,
Угта хөбчнрин күцәвриг
Улм өргджүлдж холгъна-
та—й!..
Алвтин өнр агъуг
Алти ноосар бурнә,
Алдр Советин ахуг
Амгүлннь теегтән бәри-
та—й!..
ХОНЬНА Михаил.

Оlnд медгдмәр бичхлин

Үри үгин литературиг болн эрдм-төрин—искусствиг, оln әмтнә джиргәл-бәәдллә нинцүлдж делгрүлхин тускар Никита Сергеевич Хрушев бичәчирт келсн үгиг, би хув тустаи бәйрлдж умшув. Мана оln келн-әмти, нег үлү, хальмг улс 40 джилни эргнд, Коммунистическ партин гардврар, коммунизмин джиргәлнц күч-кәсәр, эрдм-ухагъар, кесг газдин болн догадин хориг нооллдж дилләл делдсн үлүдврин күцәнньгүсән иләр, икәр үзхәр седжәнә.

Тигх зөвгә. Тернь маднд ил.

Бичдж үзүлх улснь мана бичәчир. Би 1937 джиләс авн эклдж шүлгүд бичләв. Намаг шинкн, советин йосна нилчәр өсәд, босад, нар үзлж йовхлам, хар-мөртә Гитлерин седвәрәр мана төрскнә өмнәс бөксән дән нанчн харш болла.

Үрд минн бичәд йовсн шүлгүдм дәәнн кәдл иккиннь геедрв. Зәрм олдсннь, шинәс ясад, хальмг бичәчнрин урнүгин „Хальмг тег“ гидж альманахд өггдв. Шинәс юм шүлгүд бичүв: „Шин уульид“—тосхачнрин тускар, „Өнр болти“—бички сургъульчирт, „Хортна даритх—Лидж“—Төрскнә дәәнл өрәл амән өсн подполковник Гемировд нерәдсн, „Цугъар кишгәр дүрнә“ (дун) болн „Хөбчин дун“, нань чигн.

Төрскнә дәәнә ноолланд, партизанск отрядт йовад баатр үлүдвр күцәнн улснн тускар „Дәәнә хаалгъар“ гидж повесть эклдж бичсән, ирх хаврин түрүгъяр чиләхүв. Үүнәс талдан, 1940 джил эклдж бичдәсн „Хальмгин дурта эрдм“ (спорт) гидж повестиг 1958 джилни чилгчәр чиләхәр зүткджәнәв.

Дала юм, өмнәснь, күцәгъяд уга бәәдж, амлад керг уга, болв оln уурмүдиннь дөнъгәр, үглән күрч болх гидж ицджәнәв.

ХОНЬНА Михаил.

Хальмг партиин болн комсомольск организац ягъдж бүрдәгдсн

Ик-Цоохр нутга Чилгр селәнд 1920 джилд Цуг хальмгин Советин негдгч хург деер, Хальмгин күч-кәдлчирт автоном өснә дару, Хальмг тангъчин гардгч кәдлчнрин өмн, дора бәәри тасрмудт болн центрт партиин организац бүрдәх тәр зөгссн. Эн наг күртә Хальмг тангъчин агъугъар бәәцхәсн коммунист, партиин нутгудин болн тангъчин комитетс уга болсн учрар, тару бәәцхәлг болад, партиин Аәдрхнә губкомин меллд орцхаджала.

1919 джилни эклцәр партиин ячейк Хальмгин ЦИК-д бүрдәгдлә, тер партиин Аәдрхнә губкомд түшдг билә. Эн эклц парторганизацнн чледүд болн чледиин кандидатмуд пургәлдж Хальмгин ЦИК-н гардгч кәдлмшт цергәдг улс бәәсн.

Хальмг тангъчд партиин тангъчин комитет бүрдәх тәр гарсн замд, 1920 джилни октябрь сард партиин Аәдрхнә губком бийдән түшдг РКП(б)-н Хальмгин уезди комитет бүрдәсн.

Хальмгин уезди комитетин өмн Аәдрхнә губком ним гол төрмүд тәвб:

1. Хальмг автономн тангъчин агъуд бәәх коммунистнрин тоогнннь авх, эклц партиин организац-ячейк уга газрт терүг бүрдәх.

2. Хальмг тангъчин партиин конференц хуракин тәләд урдаснь цуг бүрдәмджин төрмүдиг беллх.

Хальмг тангъчин партиин конференц кәдлмшән эклх өдр күртлннь Хальмгин уезди комитет эн төрмүд күцәв.

Партиин Хальмгин уезди комитетд кәдлх улсиг партиин губком ним улсәс батлв: РКП(б)-н УК-н сегләрт үр Завертаев, оргинструкторск отделин заведующ үр Б. Джиринтеев, культурнопогделин заведующ үр И. Эренценов.

Үр Завертаев урднь Аәдрхнә парторганизацд кәдлжәсн, кәгшн коммунист, Аәдрхнд бочк кедг заводин кәдлмшч бәәсн; үрмүд Джиринтеев болн Эренценов—урднь Я. М. Свердловин нертә Коммунистическ университетд б сара курс чиләгъяд ирсн, багъ наста коммунист бәәсн.

Эн заагдсн гурви үрмүдләс талдан, партиин Хальмгин уезди комитетин бюрон чледүд болдж орджаснь: Хальмг ЦИК-н ахлач Чапчаев болн тангъчин военком А. Маслов бәәсн.

1921 джилни январь—февраль сард Хальмг-Базрт Хальмг тангъчин негдгч партиин конференц болсн. Конференцин делегатир болдж ирсн Хальмгин ЦИК-н, терүнә отделмүдин, Хальмг-Базрин, Яндгә-Мацгин, Хошуд болн Багъ-Цоохр нутгудин, дакад орс селәдин—Маццин кецин нутга. Элстин, Троицкин

болн Ремонтнинск уездин эклц парторганизацнн коммунист бәәсн.

Партконференцд күүндхд хойр төр тәвгдсн:

1. Нарт-делкән бәәдлин болн өлгә цагин йовдлин тускар үр Чапчаевин доклад.

2. Сунгъврин туск төр (партиин обкомин пленумин болн ревкомиссин чледүд сунгъгх).

Негдгч цуглрана негдгч пленум деер РКП(б)-н Хальмг обкомин сегләрт үр А. Чапчаев сунгъгдсн.

Үр Чапчаев партиин кәдлмш гарлхд бийиннь белдвр тату гидж тоолад, Москва балгәс орад, РКП(б)-н ЦК-д олад, партиин Хальмг обком сегләрт гидж үр Марбуш батлудж авсн, бийнь хәрү, хуучн кәдлмштән—Хальмг ЦИК-н ахлач боллж үлдсн.

Цөн үг Хальмг тангъчд комсомол бүрдәгдснә тускар.

1921 джилни февраль сард РКП(б)-н ЦК-с Хальмг тангъчур үр В. Толкунов, комсомолин Хальмг обкомин оргбюрон сегләрт батлгдлж ирсн. 1921 джилни март сард РКП(б)-н Хальмг обкомин бюрон хург деер, комсомолин Хальмг обкомин оргбюрон ним улс орулдж батлгдсн:

РКП(б)-н обкомин оргбюрон негдгч сегләрт үр В. Толкунов, хойрдгч сегләрт—үр В. Джиринтеев(тигхд би партьд член бәәсн деерән, 1920 джилни апрель сарас авн РКП(б)-н член биләв). Комсомолин обкомин оргбюрон наалк кәдлчнрин Аәдрхнә комсомольск организацәс үрдж авлсн.

РКП(б)-н Хальмг обкомин оргбюро комсомолин тангъчин негдгч конференц цуглулт, селәнә багъчудиг РКП(б)-д орулдж авх, предприятет болн учреждениет эклц комсомольск организацәс бүрдәх болн нутгудт комсомольск конференц кегъяд, тер конференц деер комсомолин нутгин комитетсин пленумд чледүд, комсомолин тангъчин конференц делегатир сунгъгх кәдлмш күцәджәв.

РКП(б)-н ЦК-н илгәсн зә өлзлдж, Свердловск университетд, хойр джилә—курст би илгәгдләв.

1922 джил дундин сургъульта коммунистнриг Свердловск университетәс талдан шишлннь ВУЗ-дур гаргәв, би РКП(б)-н ЦК-н өсн зид, селәнә эдл-ахун Тимирязевск академд орув, терүгән 1928 джил чиләгъяд, агроном-полковод нер авлав.

Б. ДЖИРИНТЕЕВ.

1920 дж-ләс авн КПСС-н член.

Хилтухин Данри—Бурят-Моньгъглин поэт

Избач Балма

Ки-давхцад баяна—
Книги тиим догшин
Ор шинки цааджалла—
Бугъас хурдн лыжарн
Балма эрвлзэд одла.

Эджго голин белчрур
Эн ниссн болна,
Уласн салькиг орн—
Энунла меткад йовна.

Альк-нег джимиг
Амта юм алдхш,
Баг—бавгър ургъмлик
Бас торуц эндурхш.

Морнь дахи адгъна
Мел утагъар бургна,
Йовгън шуургън кевта
Уласн моллудин обгур,
Улсин хашан хаджугъар,
Нархи кок кусм болад
Наадад джирлзэд йовна.

Саальчирт фермин обр
Саяхи мейдан келна.
Инади-наадар сергадж
Улан булнъгинь халайна.

Имаг тедн сурдж
Ийан эрдмар бекна:
Маяковский, Фучик
тедниг
Манд умшич—гилднй.

Хамдан нисх
Харадас мет
Харгад ковуд удшана,
Геран темци Балмаг
Геюрэд халагъад улднй.

Морин сул готъвкна,
Мел утан бургна,
Цасн арднь хурлгъад
Цагъан эрвакас
нисна.

Бугъас хурдн лыжарн
алма хардж йовна.
Орчулснь КОЛАН Сандж.

Т у ю к и н и т к л

Хилтухин Данри Данилович
1907 джил сентябрин 25-д Ир-
кутск областин, Боханск аам-
гин, Заглин гидг улусг гарсми.

Яльч йовн йовдж, эн „Бат-
рак“ гидг московск газетин
рабкорр болсми. Тегад тер га-
зет Данриг Иркутск рабфакд
йовулснд, сургъулан чилагъад,
хобонь университетд сурсми.

Турун шулгудан 1932 джил
„СССР-н бичачир Алдр Ок-
тябрь“ гидг дегтрин хойрдгч
аньгд барлсми: „Джиргълта
улсин Торскн“, „Нарна асхрен
уурмг“ (1938 джил), „Харслтин
шулгуд“ (1939 джил), „Торск-

нань тола“ (1942 дж.), „Дая-
чин лирик“ (1943 дж.), „Аду-
чин дуд“ (1948 дж.), „Саянд
болдгбрун“, „Кораблик“ (1954
дж.), „Ур куукд“ (1955 дж.),
„Иньглыгъна ганз“ (1956 дж.),
„Шуугден тоотнь“ (1957 дж.).

Данрин произведенъсиг „Бу-
рят-Монгольская правда“, „Бу-
рят-Монголой Унэн“, „Бурят-
Монгольский комсомолец“,
„Скотовод и пахарь“, „Вос-
точно-Сибирская правда“, „За-
байкальский рабочий“, „Мон-
гольские новости“, „Суворов-
ский натиск“, „На бевом посту“,
„За Родину“ гидг, нань

чиги газетмуд барлсми.

Дакад болхла Хилтухина
шулгуд „Сибирские огни“,
„Дальний Восток“, „Будущее
Сибири“ гидг, нань чиги жур-
налмудт барлгдсми.

Торскан харсгч даяна джил-
мудт Данри Ленинград харсгч
улсин зергланд йовла. Тендан
хойр дакж шавтсми. „Крас-
ная звезда“ орденар, „За обо-
рону Ленинграда“, „За победу
над Германией“ гидг медаль-
мудар ачлгдсми.

Н. БОЛДАНО,
Бурят-Моньгъглин бичачрин
Союзин правленй ахлчл.

Келн-амтни соньсвр

Джил ирвас уснь
Джигта саяхи болна,
Невала цуг голмуд
Негддж тууджд орна.

Эн амтна соньсврнг
Энъкрлдж зуркндан
хадгълнав,

Таанртан теруган келлго
Торуц баадж чадшгов.

Торскн мини Селенга
Теегт оч цацад

Альвн бурят куукиншнь
Адгълж Невагъур урсна.

Невала Ангара иньгълна,
Наадсн дольганлань умслднй,
Эрвлзсн куул урсхлинъ
Эгч мет самлна.

Орун унартсн серунд
Ар узгин салькид
Онр Днеприн амскл
Алдг уга меддгнй.

Кучта Иджл гол
Курч Неваг хучна,
Увлин кинтнас халхлна,
Унн седклан медулнй.

Терек, Тень хойр
Тесдж ядад биилнй,

Коркхн Иртышиг дахулад
Курджнъндж кубанскл
чичрнй.

Когшн Уралин ковад
Кучтагъар голмуд теврлдх,
Нева, Нева, селмарн,
Негт ошатиг чааджлчлч.

Дольгал, орсин гол,
Делкан голмуд иньгълх,
Делгу джиргъл дурдсндан
Даньгин дуурнь баанач.

Орчулснь

БАЛАКАН Алексей.

Шарьин туюк

Обрхи торлан эргад
Одрин дуусн заргднй,
Овс-тулагъинь хуралцад
Экм байнд заргднй.
Харнъгъутрси ишкй гертан
Хоюри аавтагъан суулавди.
Хо-бурулин бутнъгд
Хаярта аавм узгдхш.
Оркин дорвлдж цагъргар
Освклж цасн орна,
Гулмтин ковад аавм
Ганзан татад сууна.
Сууджагъад, даки босад
Сансн ухагъан гаргъад,
Саналдн шуукрад, аргъул
Соньсхад нанд келв:
—Мини кууки Шарья
Маньгъдур, нбкядурас чама-
гъан,

Хаями, мини Шарья,
Хард гаргъхар баанавди.
Соном овги элгта,
Саяхи сарул гертй,
Мортй, укртй, ямата
Манла адл эиктй.
Не, бичй уулич
Нулмсн бичй узулч,
Нулмс узад орхнъ
Нанд обткуртй болна..
Уульн баадж аавдан
Утлыта харугъин оглав:

—Хобгъан кенд улдяхв?
Хаями, мини бичрх,
Намаг уга болхла
Никт ногъа олх уга,
Намаг уга болхла
Нааддг иньгм яях?
Гаргъсн ээлжм намаг
Ганцарддж оньдин санх.
Иду гидг голан
Итклж кендан улдяхв,
Икрхг овги Сономинд
Ирхшив, йовхшив, одхшив
Ора деерк махладнь
Оддуд гилвки-долвиксн
Оли даяч партизацин
Отрядт орнав, дахнав.
Угата оли улсин
Утлыта джиргъл хаядг
Отряд гидж тедниг
Улус болгънар келнй.
Тонькун Сономин тавгт
Тохулдж оршгон кергт,
Тер джиргълн толай
Тегитан бидн ноолдхми.
Тингидж би келад
Телтр хоолни темпув.
Тенж заргдл уга
Тастн даярд гарлав.

Орчулснь

ЭРНДЖАНА Константин.

Машинист Дугар

Унартдж ондр уулс

дуньганй,

Унтрджах нарна суур

алтрна.

Овсна хадлгънас улусур

кецасн

Окар машинист Дугар

ашна.

Ууг буульмджин соньсхвар

чимсми,

Улгурлдж ами болгън

келсми,

Долахн одрт зуугъад

гектариг

Думбр Дугар овс

халсиг.

Обрддж уудид ирдж

йовад

Окадж морнасн Дулмад

гекв,

—Тана мейдиги куцджанав

тегид,

Тевчад, аршан усан

залгит.

Укс Дулма мусхлздж

инав,

—Усарий? Иигад сурси

толад!

Булгин усна орчд, ончлад,

Булакн, амта аркар тоов.

Орчулснь

ХОНЬНА Михаил.

А. МАСЛОВ

Урд ямр баасмб

Хальмгин правительствин
тингхд оли амтнйнь тола
кедж-куцадж чадснь—хальмг
цаагъар теегин улс икар тур-
дъасиг джоболсн болдг. Нань
юмн хуврсн уга, мел цуг хуу-
чи кевтан улв. Унарнь келх-
ла, ним баадл хальмгин оли
куч-колсчирт олз-таас уга
болсн дееран хорта болсми,
йосна централн орган болгч
Хальмгин ЦИК оли амт
хин толай баах хаачнь болсми.

Хальмг олт-амтна Теегин
таньгъч, талдан эврннь мел-
лар баадл административн
аньг болхларн газад узл, баах
кев янзарн болхла Цаг зуурин
правительствин хальмг олт-
амтнур кесн ке узлтг докья
баасми, докья болхларн халь-
мгудин кузунднй олгсн ооср-
бугу баасми. Тер юньгад гил-
ла, Арасан баячуд-помещику-
дин са хаяхин толай куч-кол-
сарн баадл оли хальмгуд амн
огх зовта болчав. Тедниг
хархин толай хальмг улс ха-
згт орад, негдгч империали-
стическ даянд орлч баасми.

Дуньхд, 1917 джилин авгу-
стин эклцар Баянов Адрхид

хальмгудин интеллигенц ул-
син, тедн дотр ах курсин сту-
дентриг орлулад хург ху-
расми. Тер хург дееран Ар-
сид ямаран политическ уулдвр
болджакхн, хальмгт ямаран
керг келдхн тускар келдж
огсми. Тер кур-куундврин чи-
лгчарнь хальмг олт-амт гар-
лгъна дотр-дундин кергт Тун-
дугов нойн харшлтан халладж
орлцджана гидж Баянов кел-
сми. Цаг зуурин правительств-
вин омн: хальмгудиг хазгт
орулхми, тедниг аармд авхми
гидж Тундутов тор тавъасиг
бурушадж тер келсми.

Хальмгин куч-колсчир даяг
бурушаджасн учрар, Баянов
эн олна уха-седкл олзлад,
Тундутовиг олт-амтна омн
муурулхар седсми. Цаг зуу-
рин правительств Тундутовиг
доньндг учрар, Баянов эврннь
итклан бархв гидж санад,
Тундутовин омнас илар келх-
дан аясми.

Баянов Тундутов хойрин
хоорид талин нунд узгдгго,
нуувчин ошан баасми, тернь
нег цагт ил ошан болад одх
дуньга баасми гидж энунд

келж кергта. Тер цагт хальм-
гин „кири“ болхар йовси эн
хойран хворид баасн ошан:
са бууладжах учр баасми.
Оли хальмгин куч-колсчирин
дунд бичагъин бегхар, олна
нундн темерта болхар сед-
гъин баасми. Кевъ болвчи ха-
льмгин темдгга гарлачнь бол-
хар баасми.

Тундутов нойн „цагъан я-
ста“ кун болзд, Баяновиг „хар
яста“ кун гисгид, нам ик торг
орлцдж чадшо кун гидж га-
залде билй. Адвокат Баянов
болхла, тиим хуучна цага
нойна зааде „цагъан яста“
„денъчр цуста“ болсн учр
хальмг олт-амтна джолач
болх зэв огхми биш гидж
харуцдг баасми. Шаджн, зяа-
сньгуд, нуггин болн аамгин
ахлчир-баячуд нойг доньндг
билй. Баяновиг хальмгин ин-
теллигенцин ик зу шахунъ
доньндг баасми. Эн хойрин
хооридк ноолдан негт уурад,
негт улм гуджрад баав. Эн
ноолдан дорагъар, оли хальмг
амтнд медгдл уга болджав.

Уулдвр даран-дарандан осад
йовз. Хальмгин куч-колсчир
обр ирвас эврннь зэвн, ом-
нан баах торан меддг болад
баав, баах баадл улм оньг-
дарад ирв.

Хальмгин правительствин
политикиг оли куч-колсчир
таастго баасн учрар, тедн до-
ран „девснь уга, колнъ сан
чаньгъ ишкдгго, турврлй хар-
гъад баав. Тер замл нам юн
кбдлмш кехан олдж ядад
баачхав.

Хальмгин тер цагин баах
баадлиг яехин толай, земств
гаргъхми, хальмгин олт-амтна
Теегин таньгъч батхд тер
ганцхн чик государственни то-
схлтин янзнь гидж Баянов
тоолв. Хальмгудт земств гарч,
эврннь керг-уулдн бийснь
гартан авлгън—олга цагт эн-
нас давхми биш гидж тер келв.
Хальмг олт-амтн унн седкларн
керго гилгид баасн байлнъ,
Тундутов нойн ююни аргъар
болв чигн хальмг улсиг хазгт
орулдж, тедниг цергт мордул-
хар зугксми. Ингдгнь эн Цаг
зуурин правительствин нунд
саанд узгдхр, политическ иц-
та кун болхар седл йовсми.

Хальмгин куч-колсчирт бол-
хла эн тоот тааста биш болв.
Эн бийсиннь зэвн гартан ав-
хар, баах баадлан ясурулхиг ку-
лалджалла.

Дуньхд ним орацта цагла,
Хальмгин правительств аргънъ
уга болад, Адрхн балгъснд,
1917 джилин августин эклцар

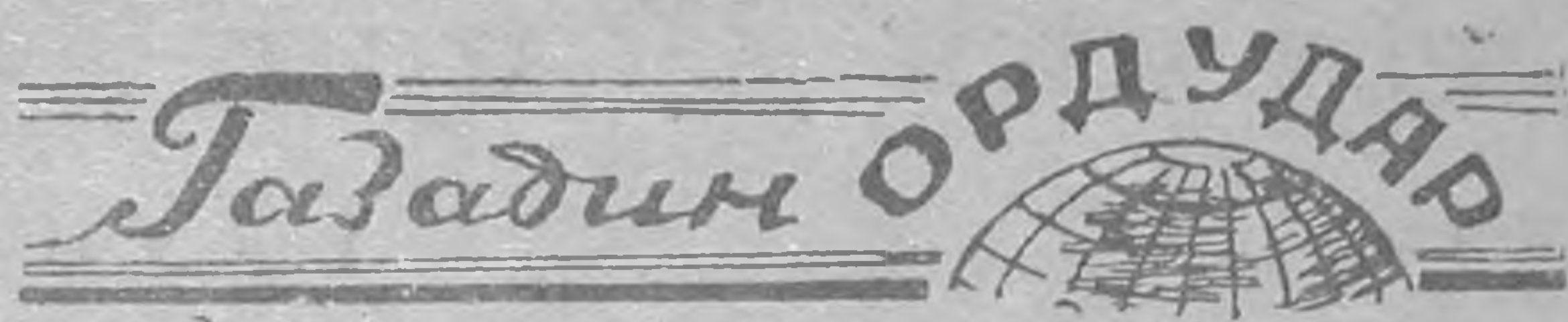
хальмг олт-амтна представи-
тельмуд цуглулад, хург ху-
расми. Арасад хаана йосн холь-
врснас нааран тоолха гурвдгч
хург эн баасми. Эрки голлгч
тор болдж хургт куундгдснь:
хальмг улсиг даяна цергт ав-
хин туск эв-аргъ хаялгън баас-
ми. Хург тиим шиидвр авчксн
учрар, хальмг олт-амтна дунд
ик бурушалгън, ууман болад
баасми.

Нутгудт болн аамгудт эн
хургин шиидврин тускар ик
гидг цухл орглдд баав.

1917 джилин зунар Багъ-
Дорвд нутга Авгъир аамгин
угата хальмг Убушиев Мандж
нанд нигдж келсиг маргхшв:
„Нойн, нойн гилгид, мана са
хаджанай гидж санад, мбрглдд
баанавди, тингн гихнь маниг
тер даянд тулкад, мана цусн
асхртга гилгид йовдг баадж,
нойнтн нохад дорхн дор юм
гаргъджана.“

Эгл-хар хальмгин амнас нойн
куунй омнас ним уг гархла,
элвд ик азд йовлд тоолгдг
билй. Болв ним угмуд теегин
батракудас дару-дарунъ сонъ-
сглад баав. Ингдгнь олт-амтна
дурго, правительствин омнас
терунй керг-уулдврт дурго-
гъан медулджах темдг билй.

Тосхлтиг хурдар, килвр тусдгар кехмн

Приозерн районд ик тосхлт делгрдж йовна. Производственн болн амтн баадг гермуд барлгн колхоз, совхоз селан болгнд кегдджаня. „Приозерный“ совхоз районд хамгин ик совхоз. Энүнд баах улсин тонь хойр миньг давб. Амтн баадг гермуд болн культурно-бытовой тосхлт келгн эн учрар ончта килмдж тусх керг болджана.

Болв олн-амтна неквринь тетклгн халхар кегдлж йовх тосхлт ик хашнгар, мууггар кегдлж йовхн үзгдджаня. Энүг илдкдях үлгүрмүд олн бааня.

Нидн джил амтн бийн уггадг гер эклдж тосхлдла. Одахн шидр энүг ара күч күрч бүрkv. Иигад эн кевтан тосхлт унтрв. Эн метар столовой тосхлж баан, эрсн кегдсн хбн, тосхлтин кдлмш зогсдл одв.

Совхозд больниц ик кергта. Энүг тоолад, больниц гаргх гер тосгх шиндвр гарад, кдлмш эклсн. Болв эн джилн түрүн хаврар эн тосхлтиг зог-

сачкв. Энүнә сүүрд малтен нүкн ода нурад урджаня, зобгяд авч ирсн хад чолуг, тоосхиг талдан газрур авад йова баадж, чиладжаня. Иим цаньго кергта тосхлтиг хооран саадгн ик хаджгэр.

Деер келгдсн тоот тосхлтиг хурдар болн килвр тусдгар кехин төлә совхозин дирекц хоомаггар кдлджань герчлджаня.

Урдн болхла бичкүдин садикин болн өдмг болгдг гер бас хошад джилн туршарт тосхлгдсн. Тосхлтин болзгн утгад, түрүн кесн эвдряд, урад йовхла, бардях гермүдт гарг гарунь өсөд, үнтә тусад йовна. Иигдлж тосхлтин кдлмш бүрдәлгн парти болн правительствин зааврла ирлдж баахмн уга.

„Приозерный“ совхозин болн эклц партийн организацин гардврч улс культурно-бытовой тосхлтд йоста сән килмдән тусхах зөвтә.

К. БОГОМОЛОВ.
Совхоз „Приозерный.“

Тосхачирт өгчәх селвр

Эврә эв-арггарн кирпич шатадж тоосх келгн

Тенъ голин тег газрин район модар татг, болв станиц эс-гидж куүтр болгнд гишн сән шаврин корнэг бааня. Кирпич кедг заводмуд болхла, областд татг.

Тенъ голин күч-көлсчнр, амтн баадг гермуд тосхлгнә тускар гаргсн КПСС-н Централын Комитетин болн СССР-н Министрмудн Советин тогтаврар күр-куүндвр кедж, район болгнд эврә арггар кирпич шатадж тоосх кедж авлггиг өргнәр бүрдәхәр шиидцхäv.

Иигдлж тоосх келгн колхозникудин, МТС-н болн совхозмудин кдлмшчнрин болн специалистирин төлә ке, баахд таалта, сән, бат гермуд барх эв-аргг өгхмн.

Эврә арггар кирпич цокдж тоосх келггиг зуг колхозмуд, МТС болн совхозмуд баагхә, тус-тустан өрк булмуд кедж чадхмн. Аксайск района „Реконструктор“ гидг совхозд түрүн кесг зун миньгн тоосх кирпич ним бәдлгәгәр кегдсн.

Нухсн шаврар туслн кевд кирпич цокгднә. Халун гань цагт 6-8 часд эврәчкәд, кирпичиг эргүлдмн. Түрүләд тииглж эврәдлж хагасна хбн, банкер гигәд, зерглад тәвгдсн хошад кирпичәр нәәм күргдлж давхрлулад 15-20 хонгт хагсадмн. Тимм банкетсәр—шталбелсәр кирпичс лард болдлж хагсдмн. Тииглж хагсагдснә хбн, кирпичиг шатадж тоосх келмн. Кирпич шатадж тоосх кехин төлә тегш өндр газр деер далгә суулг кевтә, гүүндән 5-6 метр канав малтмн. Тимм канав өргндән дорад бийдән 35 сантиметр, деед бийдән 50-55 сантиметр малтгднә. Тимм канав болгн деер 4 миньг күргдлж кирпич тәвдмн. Шатах кирпичиг тәвхләрн, хамцулдж тәвгдсн

бешин баадлгәгәр тәвдмн. Тиигад тәвчкәд, дакад нег хальсдлж ораггас бишнәкин делгүднә кирпич тәвәд, шалдчкдмн. Шатаджах кирпич болн газаггәсн тәвдлж, шалдсн кирпич хоорнд 5-6 сантиметр заг баах зөвтә.

Тиигдлж бел кечкәд, кирпичиг шатадмн. Канавд солом, шарлдж, хулс, нань чигн тим түлә хайад, түлдмн. Түрүн 8-10 часднә джисүлдж, уурин гаргдлж хагсахин төлә галиг икәр түлдмн биш. Тер цагиг хбн, халун галин ур, тәвгдсн кирпичин цуг зерглад халулдж болдгар гал өрдлж түлдмн.

Кирпич шатадж тоосх келгнә тим эв-аргг областин колхозмудар, МТС-р болн совхозмудар түргн кевәр делгрдж элгдджаня. Кирпич цокхин төлә гарар болн машиггәр цоклгнә кесг миньгн кев бел кегдсн бааня, нүк малтдж кирпич цокх шавр бел кегдджаня. Волго—Донск района „Добровольский“, „Потаповский“, „Дубенцовский“ совхозмуд, Новочеркасск района Кировин нертә, Горькин нертә колхозмуд ик үнтә заводмуд тосхлтан угаггар, эврә арггарн кирпич шатадж, тоосх кирпич кеджәхәнә. Салск района Калинина нертә болн „Родина“ гидг артельмүдәр кирпич шаталгнә түрүн бешмүд түлгдсн бааня. Областин Веселовск, Аксайск болн талдан чигн райодин колхозмудар түрүн тоосх кирпич кегдлж олсн бааня.

Эн эв-арггар кегдсн тоосх кирпичәр Тенъ голин кесг миньгн колхозникудин, МТС-н болн совхозмудин кдлмшчнрин гермуд, бас тәдү мет клубс, гегән-герлин учрежденис болн бичкүдин яслин гермуд тосхлгдхмн.

Н. КАРАБИХИН.

Греческ барин зәнүглгн

АФИНЫ. (ТАСС). Америкн зер-зевиг Йордань тал зөбдлж авч ирджәхин туск статьядан греческ бар—Среднь Востокд боллжах уулдврмүдт Грец төрүн орлцхар седдяхш гидж бичлжәхиг афинск телеграфн агентств соньсхджана.

„Элефтерия“ газетин бичсәр болхла, тер уулдврмүдт Грец орлцлж чалшго, орлш уга, орлш зөв чигн уга. Терүнд орлцлж Гренд олз-тус уга.

Венгр контрреволюционн баг илткдв

Булапештд контрреволюционн баг илдкдлж куучгдснә тускар Венгрин газетет сентябрин 13-д соньсхвр барлгдв. Тер баг „Д“ гидж нерәдгдлг баадж, контрреволюционн үүмән болхд Мишколиц балгснд тедн үүл татгн йовдлмудан делгрлдж кесн баадж. 35 күн орлцлжасн тер багас талдан, газаггәс өггдсн зааврас иштәггәр, нань чигн областсәр иим отрядмүд бас гарггдсн баадж. „Д“ гидг баг газадин орн-нутгудин разведцентрумүдлә залгәлдата байцхәдлж.

Тер „Д“ гидг багд орлцлг улс—орн-нутгн төвкүн баалгг харлгнә офицермүд болн салдсмудиг, партийн болн элдахун гарачириг, олна организацин гарачириг, интеллигенцин бсдтин шин хаалггнә түрүн нүүрт кесг улсинг хорах даалггвртә баанхәдлж.

Тер „Д“ гидг багиг хоргистек генерал Масло Батичини кбзүн гаралжадж.

Империалистирин агентурин хар-саната үүндкдлж сирийск газетс илдкдлж бичлжәнә

ДАМАСК. (ТАСС). Иракин хаана ширә аргидк түшма улс, уг-тохма принц Абдул Иллах толггачтаггар, Сирийин өмнәс дакн шин хар-саната үүлдвр келжәхин тускар „Ас-сарха“ газет бичлжәнә. Сирийск газр деер баах нефтепровод хаггәлж хамхлх даалггвртаггар Сирийин газрур олх агентсиг Абдул Иллах нәәмәдлдж цуглулдж авчана гидж соньсхврт келгдлжәнә. Терүг кехлә, тегәд нефтепроводиг харсджанәвдн гих шуугатаггар Сирийин дотр-дундин кергт Ирак зертә-зевтә чидләрн орлцхар седдәдлж.

Сул долан хонгин эргид американск самолетсар Иракур американск дала-әдл зерзев авч иргдл, тедн дотр товмуд болн танковый цергин зерзев бааня гидж газет соньсхджана.

„Мана хаалггмдн—газадин үлмә уга, тустан, сулдан баалгн“

Генерал Бизри герчлджәнә

КАИР. (ТАСС). Сирийск цергин генералын штабин начальник генерал Бизри, египетск МЕН-гидг агентствин корреспондентлә кесн куүндвр газетет барлгдлж. Генерал Бизри, полковник Сараж болн сирийск цергт урднә сфипермүд баанс баг улс, египетск-сирийск ниилгсн командованә хуртт орлцкад, сентябрин 12-т Каирәс Дамаск ордж хәрцхәдлж.

Йсвхиннә өмн генерал Бизри, МЕН-гидг агентствин корреспондентә ииглж келв: сирийск-египетск зертә-зевтә күчнә ниилгсн командованә ах командующ генерал Амерла болн Египтин президент Насерлә харггәл, мана хойр халхиг соньсүлгч төрмүдәр куүндвр кевдн.

Сирийск мелжән өөр Турчин цергүд цуглулгдлжәхин тускар келхләрн, генерал Бизри ииглж герчлв: „Сирийин олн әмте эврәннә сулхвран харсхлан нег-мбсн шиидвртә, ямаран зеткр болдг болвчн Сирий белн. Сирийск церг сирийск олн-амтна күтц дбнәгтәгтәр, эврәннә даалггвран аш күртән күцәхлән белн.

„Сирийин дотр-дундин баадлн бат болчкад ицгтә. Тер уршгар чигн империалистнр хордлж, олн-зүсн ааль-мек гарггчхана. Сирийск әмте салад-салврад баахлә тедн амрал баахмн, болв сирийин кели-амтни фронт ни-негтә болчкад бат“—гидж-Бизри келв.

Сирийин олн-амтн ни-негн төвкүн баахәр седджәнә. „Мана иньг баах седклтә улсә бидн цуггаралань иньгвдн. Манд дбнә болсн улст бидн ханлтан өрглжәнәвдн, болв бидн мана хорд кенинә бас мөднәвдн. Мана цуггарггәс ах төрмбдн—эврәннә сулхвран харсхлан, снн түү-

гән күцәхлән. Бас тер мет, бидн цуг амтн төвкүн баахд ик дуртавдн“—гидж генерал Бизри темдгдлж келв.

Сирийск-советск хоорнк баадлн тускар өгсн сурврт хәрү өгч, генерал Бизри ииглж келв: мана баадл—тус-тустан эврә зөвәрн баах госуларствс хоорндн баадл. „Эврәннә, газадин улмә уга, тустан баалггәрн мана төлә гаруттн гидж Советск Союз Сирийәс кезәд чигн некад уга“—гидж немдлж келв.

Сирий Ссединенн Штатс хойрин хоорндк баадлн тускар Бизри ииглж герчлв: „Соединенн Штатс Сирийин өмнәс „гаулдулгч дә“ кеджәнә. Тер кампанә зәрмиә—государствени секретарь Даллесини рчлггн мбн. Болв Ссединенн Штатс маниг хаалггәсдн хаджилгәлж чалхн уга. Мана хаалггмбдн болхла—сулдан, газадин улмә уга, тустан баалггн.“

„Сирий Ссединенн Штатс хойрин хоорнд ола баах цуггәтә баалггнә ашиг пугтнә американск гардгч улс даацхах зөвтә. „Бидн эврәннә, газадин улмә уга, тустан баалггәрн гарутхар седжәхшвд“—гидж тер келв.

Сирийин халхас „әәмшг“ гарчана гих баадлгәгәр тархаджах империалистическ шуугаг мел худл-хов болджана гидж генерал Бизри бурүшав. „Сирий ямаран өгн орн-нутгн өмнәс булагч-деергч дәврлгг кехәр седдяхш, хам-хоша баанс улсларн цуггаралань ни баахәр седджәнә. Сирий „булагч дәврлгг“ кехәр седджәнә гиен хов—куүнә уханд оршго гилтә, инәлтә худл хов“—гидж Бизри герчлв.

1957 джилн сентябрин 30-д

Москва балгснд

Государствени дотр-дундин шуүврин 3 проценти өгйән

59-ч ГОЛ ШУҮВРИН БОЛН НЕМР 10-ч ШУҮВРИН

тираж наадгдхмн.

Өгйән арвн разрядт—гол тиражд 46502000 арслнәга 85000 шуүврмүд, немүр тиражд 113390600 арслнәга 115000 шуүврмүд наадгдхмн.

Тираж наадгддлжәх ик мөнүгнә

ШУҮВРМҮДНЬ

- 10 шуүвр — 100.000-дарслнәга
- 70 шуүвр — 50.000-д арслнәга
- 300 шуүвр — 25.000-д арслнәга
- 1050 шуүвр — 10.000-д арслнәга.

Өгйән облнгац, хоршалгнә кассмудар дурндан хулгдлж тер үндән хәрү орулдж авгдмн.

Государствени дотр-дундин шуүврин 3 проценти өгйә худлдж авцхатн.

Хальмг танггчн күч-көлснә государствени хоршалгнә болн госкредитн кассмудин управлень.

Цаг зуурин редактор Б. ДОРДЖИЕВ.